

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 185/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou AK MS s. r. o., Galandova 3, Bratislava, za ktorú koná advokát JUDr. Miloslav Šimkovič, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 ECdo 26/2017 z 29. novembra 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 21 CoE 191/2016-1024 z 30. mája 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 ECdo 26/2017 z 29. novembra 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 21CoE 191/2016-1024 z 30. mája 2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako povinný v exekučnom konaní podal 10. októbra 2014 návrh na zastavenie exekúcie vedenej na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 Er 250/2007 podľa § 57 ods. 1 písm. f) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) z dôvodu, že po vydaní exekučného titulu zaniklo právo ním priznané, a to započítaním vzájomných pohľadávok z 8. januára 2007 k 14. decembru 2004.

3. Okresný súd uznesením č. k. 3 Er 250/2007-743 z 23. júla 2015 zamietol návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie a podľa tvrdenia sťažovateľa bez riadneho odôvodnenia podstatnej námietky uvedenej v návrhu skonštatoval, že sťažovateľ nepreukázal zánik práva vymáhaného v exekučnom konaní vzájomným započítaním pohľadávok. S tým sa na základe odvolania sťažovateľa stotožnil aj krajský súd uznesením č. k. 21 CoE 191/2016-1024 z 30. mája 2017, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu, a v poučení svojho uznesenia uviedol, že proti jeho rozhodnutiu – ako rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to pripúšťa zákon v zmysle § 419 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie zo 7. septembra 2017 podľa § 420 písm. f) CSP, pretože podľa jeho názoru sa krajský súd nevysporiadal s novovzniknutým právnym stavom, a to začatím konkurzného konania proti pôvodne povinným v I. a II. rade, a tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd rozhodoval v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších

súdnych autorít, od jej rozhodovania sa zjavne odklonil a v dôsledku toho vec nesprávne právne posúdil.

4. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 ECdo 26/2017 z 29. novembra 2017 odmietol dovolanie sťažovateľa z dôvodu, že podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017 dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu v exekučnom konaní nie je prípustné.

5. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal arbitrárnosť odmietnutia dovolania najvyšším súdom, keďže z § 243h ods. 1 prvej vety prechodných ustanovení Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017, ktoré boli prijaté zákonom č. 2/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, vyplýva, že *„Ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.“*. Exekučné konanie sťažovateľa sa začalo 28. februára 2007 – doručením návrhu na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, z čoho vyplýva, že exekučné konanie proti sťažovateľovi začalo pred 1. aprílom 2017. Podľa sťažovateľa teda najvyšší súd nesprávne použil ustanovenie Exekučného poriadku vylučujúce dovolanie, pretože toto ustanovenie sa na dané exekučné konanie nevzťahovalo. Exekučný poriadok účinný do 31. marca 2017 neobsahoval právnu úpravu, ktorá by vylučovala prípustnosť podania dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní, čo podľa sťažovateľa vyplýva aj z poučenia uznesenia krajského súdu č. k. 21 CoE 191/2016-1024 z 30. mája 2017. Na základe uvedeného sťažovateľ uvádza, že jeho dovolanie bolo prípustné, a žiada, aby ústavný súd konštatoval, že uznesením najvyššieho súdu, jeho postupom a z dôvodu odmietnutia dovolania aj uznesením krajského súdu a jeho postupom boli porušené sťažovateľove základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ďalej žiada, aby uznesenie najvyššieho súdu, ako aj uznesenie krajského súdu boli zrušené a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ napokon žiada priznanie náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 192,06 €, ktoré by mu

mali najvyšší súd a krajský súd uhradiť spoločne a nerozdielne. Sťažovateľ napokon uviedol, že netrvá na ústnom pojednaní veci.

6. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné a že „*Novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. modifikovala spôsobilý predmet dovolania ako jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylúčila prípustnosť dovolania voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodnom ustanovení vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, neurčila žiadne pravidlo. Je preto potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability. V preskúmvanej veci sa z obsahu spisu podáva, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo v rámci exekučného konania vydané a dovolacie konanie začaté už za účinnosti novej právnej úpravy. Na toto dovolacie konanie, z hľadiska prípustnosti dovolania, bolo potrebné aplikovať právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorá vylúčila prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní. Dovolanie podané povinným proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré bolo vydané v exekučnom konaní, je preto bez ďalšieho neprípustné.*“. V zmysle uvedeného najvyšší súd dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné odmietol.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

10. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ako aj postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom sťažovateľom označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Podstata sťažnosti proti uzneseniu najvyššieho súdu spočíva v tvrdení sťažovateľa, že najvyšší súd nesprávne aplikoval časovú pôsobnosť ustanovenia § 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017, ktoré sa vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu nemalo použiť.

12. Najvyšší súd poukázal na to, že § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v prechodnom ustanovení vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, neurčil žiadne pravidlo a keďže uznesenie krajského súdu, ako aj uznesenie najvyššieho súdu boli vydané už za jeho účinnosti, je potrebné vychádzať z princípu jeho okamžitej aplikability.

13. Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v súvislosti s okamžitou aplikabilitou § 202 ods. 4 Exekučného poriadku viacerými rozhodnutiami (napr. sp. zn. 6 ECdo 3/2017, 6 ECdo 7/2017, 6 ECdo 9/2017, 6 ECdo 11/2017, 6 ECdo 13/2017 a najmä sp. zn.

6 ECdo 15/2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2018) judikoval, že jej použitie je nevyhnuté, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky. Dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, musí byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017.

14. Najvyšší súd (v uznesení sp. zn. 6 ECdo 15/2017 z 27. septembra 2017) uviedol, že ak by sa prípustnosť dovolania v exekučných veciach posudzovala len podľa toho, či bolo dovolanie podané za účinnosti „novej“ úpravy, bolo by dovolanie podané za jeho účinnosti bez ďalšieho neprípustné, a preto konštatoval, že *„Vzhľadom na povinnosť ústavne konformného výkladu pri riešení tejto otázky, a teda vzhľadom na rešpektovanie ústavných princípov dôvery v platné právo a legitímneho očakávania ako aj dôvery v správnosť aktov orgánov verejnej moci, vrátane v nich obsiahnutého poučenia o možnosti opravných prostriedkov, považoval dovolací súd za správne, aby sa prípustnosť dovolania posudzovala podľa právnej úpravy platnej v čase vydania dovolaním napadnutého rozhodnutia.“*

15. Ústavný súd uvádza, že účelom princípu okamžitej aplikability procesných noriem, teda použiteľnosti „nových“ procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa „starej“ úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení.

16. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

18. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi najvyššieho súdu nestotožňuje, sama osebe nemôže viesť k záveru o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02).

19. Ústavný súd považuje v zmysle uvedeného spôsob, akým najvyšší súd odôvodnil aplikovanie „nového“ ustanovenia o dovolaní v Exekučnom poriadku, za ústavne konformný a konštatuje, že mu nemožno vytknúť vady, ktoré by viedli k porušeniu práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je ústavne udržateľné a podľa ústavného súdu mu nemožno vyčítať svojoľnosť či neodôvodnenosť, ktorá by mala za následok arbitrárnosť napadnutého uznesenia.

21. Ústavný súd, prihliadajúc na obsah sťažnosti, na obsah napadnutého rozhodnutia, ako aj na obsah príloh k sťažnosti týkajúcich sa predmetnej veci, pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu

22. Ústavný súd vzhľadom na dikciu § 20 zákona o ústavnom súde konštatuje, že hoci sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu s návrhom doručil aj splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, predmetné splnomocnenie bolo udelené na podanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 6 ECdo 26/2017 z 29. novembra 2017.

23. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

24. Vyplývajúc z už uvedeného, dospel ústavný súd k záveru, že splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom (ako obligatórna náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) nebolo udelené na zastupovanie vo veci namietaného porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením krajského súdu, ale len na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom v rozsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

25. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní

účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada *vigilantibus iura scripta sunt*, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2018